

עורכים: עידו יהל, טלי טוני מרקו

כרך 12, גיליון מס' 6, 17 ביולי 2022

בין המונדיאל לחמאס: אל-ג'זירה ב"שנה הקטרית"

תום שרון*

בצמד קלטות שפרסם אימן אל-ט'ואהרי בספטמבר 2020 ובינואר 2022 תקף מנהיג ארגון אל-קאעדה באופן תקדימי ובמילים בוטות את קטר ואת אל-ג'זירה, ענקית הלווין המשדרת משטחה והמזוהה כל כך עם האמירות. אל-ט'ואהרי כינה את קטר "מדינה מדומה" בה מהדהדת האנדרטה האמריקאית בדמותו של בסיס CENTCOM (פיקוד מרכז של ארצות הברית) הגדול במזרח התיכון, והאשים את המשטר במתן לגיטימציה לקיומו של "המפעל הציוני". את אל-ג'זירה האשים בבגידה, שבאה לידי ביטוי בפתיחת משרדים בירושלים, בסיוע בהכשרת דעת הקהל לנרמול היחסים עם ישראל ובזמן המסך שניתן לדוברים ישראלים בשידוריה. לחיזוק טיעונו, אל-ט'ואהרי ביקש "לחשוף" מקרים בהם סילפו, לכאורה, עורכי הרשת במכוון וממניעים פוליטיים מסרים שהעביר קודמו, אוסאמה בן לאדן, ומקרים אחרים בהם הושארו על רצפת חדר העריכה קטעים מראיונות עמו או צונזרו ראיונות בשלמותם. לחיזוק המסר, תובלו שתי הקלטות בקטעי ארכיון המתעדים ציוני דרך היסטוריים בקשר שבין ישראל לקטר (דוגמת ביקורה של שרת החוץ לשעבר ציפי לבני בדוחה ב-2008). הקלטות גם הכילו קטעים מפגישות והתבטאויות מהשנים האחרונות, כולל מביקורו של אמיר קטר בווינגטון ופגישתו עם נשיא ארצות הברית לשעבר דונלד טראמפ, בו התפאר תמים בן חמד א-ת'אני בחשיבות הקשרים האסטרטגיים והכלכליים עם ארצות הברית,

* תום שרון הוא דוקטורנט בבית הספר להיסטוריה באוניברסיטת תל אביב, המתמחה במחקר תקשורת ערבית. עבודת הדוקטורט שהוא כותב מנתחת השוואתית את הפולמוס שהתנהל במאמרי דעה ופרשנות בכלי תקשורת ערביים מובילים ביחס לתנועות אסלאם פוליטי ורדיקלי במזרח התיכון - אל-קאעדה, האחים המוסלמים ודאע"ש.

ובעשייה המשותפת למיגור הטרור ומימונו. המסקנה הבלתי נמנעת מכל אלה, נימק אל-טוואהרי, היא שבעיני קטר – "המגיהאדין הם הבוגדים וישראל היא עובדה מוגמרת".¹

קשה לדעת מתי צולמו ונערכו הקלטות – חלק מסדרת פרסומים של זרוע ההסברה של אל-קאעדה שנועדה להדוף את הדיווחים לפיהם אל-טוואהרי כבר אינו בחיים, או לחלופין מנותק לחלוטין משדרת הפיקוד של הארגון. ואולם מסריהן מעידים על תפנית ביחסי הארגון עם אל-גיזירה שלא בכדי זכתה בכינוי "ערוץ הטלוויזיה של בן לאדן".² היה זה בן לאדן, שמתוך הבנת העומק של חשיבות המדיום התקשורתי בניהול המערכה מול המערב, בחר באל-גיזירה כערוץ המתאים ביותר להעברת מסריו בסוף שנות ה-90 של המאה הקודמת. הוא זיהה את הקו התקשורתי שהובילה התחנה משנותיה הראשונות – אימוץ תנועות האסלאם הפוליטי וטיפוח הנרטיב הג'יהאדיסטי, בהנחייה ואכוונה מפורשת של הממסד הקטרי. בן לאדן אף זיהה את חיפושיה אחר "הגיבור" שיחדיר אותה ללב הקונצנזוס הערבי ויסייע לה לנגוס בהגמוניה התקשורתית הסעודית; וכן את העובדה שבלטה על פני יתר כלי התקשורת כמכתיבת סדר יום תקשורתי.³ בחודשים שלאחר פיגועי 11 בספטמבר שידרה אל-גיזירה למיליוני בתי אב בעולם הערבי ובאופן בלעדי קלטות ובהן נאומו התרסה של בן לאדן כלפי הממשל והציבור האמריקאי, אך עוד שנים קודם נהג מנהיג אל-קאעדה להופיע על מסכי הרשת – פרי יוזמותיו וקשריו עם מפיקים בה. מסמכי השלל שנלקחו בידי כוחות "אריות הים" ממתחם מגוריו של בן לאדן במבצע לחיסולו במאי 2011 אכן המחישו את הקשר ההדוק שהחזיק בן לאדן עם עיתונאים וכתבים בכירים באל-גיזירה.⁴

יותר מכל נראה שמסריו של אל-טוואהרי בשתי הקלטות מעידים על התסכול והאכזבה ממה שמסתמן כשינוי מגמה באופי הסיקור התקשורתי של אל-גיזירה. שינוי זה מבטא באופן מובהק את שאיפותיה הפוליטיות של האמירות הקטנה מהמפרץ, וכן את התמורה הדרמטית המתחוללת במעמדה האזורי של קטר בשנה האחרונה, ששיאה היה החלטת הממשל האמריקאי להעניק לאמירות מעמד בכיר של "בעלת ברית שאינה חברה בנאט"ו".⁵ מהמשבר העמוק עם שכנותיה

¹ Ayman al-Zawahiri, "Deal of the Century or the Crusade of the Century?", *Al-Sahab Media*, September 11, 2020 ([Episode 1](#) as seen at *Jihadology*); January 26, 2022 ([Episode 2](#) as seen at *Jihadology*).

² Hugh Miles, *Al-Jazeera: The Inside Story of The Arab News Channel That is Challenging the West*, New York: Grove Press, 2005, pp. 108-112.

³ Gilles Kepel, Jean-Pierre Milelli, *Al-Qaeda in its own words*, 2008, pp.24-28.

⁴ כלי התקשורת הסעודיים והמצריים הקפידו להדהד בסיקוריהם בשיאו של המשבר במפרץ את הקשר ש"נחשף" בין אל-גיזירה לאל-קאעדה, בכתבות מבוססות על נתוח מסמכי השלל מאחוזתו של בן לאדן. ראו למשל: מחמוד חסן, "אל-גיזירה ואל-קאעדה: וגי'האן לעמלה ואחדה..ותיאק'בן לאדן' תכשף אל-תנסיק אל-משתרכ בין אל-קנאה ואל-תנטיים אל-ארהאבי..זעים אל-קאעדה' יטלב בן אל-קנאה אעדאד פילם ענ ד'כרא תפניראת 11 סבתמבר" [אל-גיזירה ואל-קאעדה – שני פנים לאותו המטבע.. מסמכי 'בן לאדן' חושפים את התיאום בין הערוץ לארגון הטרור.. מנהיג 'אל-קאעדה' מבקש מהערוץ להפיק סרט לציון יום השנה ל-11 בספטמבר], **אל-יום אל-סאבע**, 8 ביולי 2017; עוד על ניתוח מסמכי השלל שנלקחו במבצע לחיסול בן לאדן ראו ב: Peter Bergen, *The rise and fall of Osama Bin Laden*, New York: Simon & Schuster, 2021.

⁵ Michael D. Shear, "[Biden Designates Qatar as a Major Non-NATO Ally](#)", *The New York Times*, January 31, 2022.

במפרץ ועם מצרים, שהסתיים ב"פסגת הפיוס" בעיר אל-עלא שבסעודיה בינואר 2021, יצאה קטר כמנצחת בעיני הקהילה הבין-לאומית, בהתנהלות דיפלומטית וכלכלית נבונה שהותירה תסכול וחוסר אונים מצד המדינות שהחרימו אותה.⁶ חלק מהלחצים העצומים שהופעלו עליה כללו גם את הדרישה החוזרת לסגור את שידורי אל-ג'זירה⁷ – דרישה אחת מיני רבות שהועלו בשנים האחרונות, ושלא נענתה. זאת ועוד, קטר מנצלת בתבונה את הנסיגה האמריקאית מאפגניסטאן בשנה שעברה, את המלחמה באוקראינה ואפילו את המשבר בשיחות הגרעין בין איראן למעצמות, כחלק מהניסיון לטפח את תדמיתה כ"גורם ניטרלי ושפוי" המסוגל לתווך ולהוביל לפתרון סכסוכים: כך עשתה בניהול המגעים בין ארצות הברית לטאלבאן לפני הנסיגה, במהלכה ולאחריה, כך עשתה במינוף עתודות הגז שבשטחה במשבר באוקראינה, וכך עשתה בניסיונה לנצל את קרבתה לממשל בווינגטון ובטהראן גם יחד כדי להציע סיוע בשיחות הגרעין הקורסות.⁸

על כל אלו מנצחת מטרת העל שהציב הממשל בדוחה כבר לפני כעשור: אירוח משחקי המונדיאל ב-2022 (השנה המוגדרת בחזונו כ"שנה הקטרית"), שמעבר ליוקרתם הספורטיבית ועלותם חסרת התקדים – נחשבים למקפצה הדיפלומטית המשמעותית ביותר בעבור האמירות הקטנה מהמפרץ. בדרך למימוש המטרה, נראה שקטר צלחה שני אתגרים משמעותיים שאיימו על עצם קיום המונדיאל בשטחה: קמפיין עולמי המתנהל נגדה בשנים האחרונות הקורא להחרים את המשחקים ואף לשלול ממנה את זכות האירוח, בטענה לניצול ופגיעה שיטתיים בזכויות אדם במסגרת העבודות הקדחתניות על הקמת התשתיות והמתקנים לאירוח המשחקים;⁹ וניסיונות, בעיקר מצד מתחרותיה על "הרייטינג המדיני" – סעודיה ואיראן – "לשאת בנטל" אירוח הטורניר. הייתה זו סעודיה, שבשיאו של המשבר במפרץ, ניסתה נמרצות לשכנע את הקהילה הבין-לאומית כי משימת אירוח המשחקים "גדולה מדי" על האמירות הקטנה, ו"התנדבה" לסייע באירוח

⁶ ראו למשל: Hassan Hassan, "Qatar Won the Saudi Blockade", *Foreign Policy*, June 4, 2018; Steven Mufson, "How Qatar's cows show the growing resistance to Saudi-led boycott", *The Washington Post*, July 21, 2019; Jalal Selmi, "Despite Blockade, Opportunities are Increasing for Qatar to Develop Broader Regional Ties", *Fikra Forum*, August 30, 2019.

⁷ "Arab states issue 13 demands to end Qatar-Gulf crisis", *Al-Jazeera*, July 12, 2017.

⁸ לקראת חידוש שיחות הגרעין ביוני 2022 בקטר, הבליטה אל-ג'זירה בסיקור שלה את השבחים האיראניים לקטר, על היותה "מדינה-אחות", ביטוי לאמון שרוחש המשטר האיראני לקטר. ראו למשל: "מסתשאר אל-ופד אל-איראני אל-מפאוצ': קטר סתתציפ מחאדת'את עיר מבאשרה מע ואשנטן" [יועץ משלחת המו"מ האיראנית: קטר תארח שיחות עקיפות עם וושינגטון], **ערוץ היוטיוב של אל-ג'זירה**, 27 ביוני 2022.

⁹ בזירה התקשורתית, הוביל היומון הבריטי *The Guardian* סדרת תחקירים בשנים האחרונות שחשפו את הפגיעה בזכויות אדם במסגרת ההיערכות לטורניר. מאז הוא גם נותן במה לקריאות להחרים את המשחקים. ראו למשל ב: Pete Pattison, "Revealed: Qatar's World Cup 'slaves'", *The Guardian*, September 25, 2013; Barry Glendenning, "When it comes to Qatar World Cup, look north to find a moral compass", *The Guardian*, March 25, 2021.

האוהדים וחלק מהמשחקים. גם איראן, על אף יחסיה הדיפלומטיים התקינים עם קטר, חותרת לנסות ולקחת חלק במעטפת הלוגיסטית של הטורניר.¹⁰

קטר לא הייתה יכולה להרשות לעצמה להגיע למעמד הנכסף עליו עמלה זמן רב כל כך, על תקן "אמירות במחלוקת" – כשהיא במשבר דיפלומטי עמוק עם שכנותיה וכשתדמית התמיכה בטרור ממשיכה לרחף מעליה. כדי לא לקלקל את חגיגות "השנה הקטרית", היא פונה כבמקרי עבר למעצמת התקשורת הממותגת והמובילה בעולם הערבי – אל-ג'זירה, באסטרטגיה השומרת על הקו התקשורתי מעורר המחלוקת שלה בגבולות גזרה מתוחמים. גבולות הגזרה הללו נועדו למנוע מהתחנה "לשבור את הכלים", או להקים עליה קול צעקה בעולם הערבי ובמערב כבעבר.

אסטרטגיה תקשורתית זו מתבטאת בראש ובראשונה בסיקור התקשורתי של הנעשה אצל שכנותיה בפרט ובמדינות האזור בכלל. מאז "פסגת הפיוס" שהכריזה על סיום המשבר המפרצי, ניכר שינוי משמעותי בקו התקשורתי של אל-ג'זירה במה שכמעט לא הותיר זכר למערכה התקשורתית החריפה בין הצדדים.¹¹ יתר על כן, שידורי התחנה הפכו אמצעי למדידת "הדופק" של הסכם הפיוס: הנמכת הטון, שינוי הרטוריקה וזניחת העיסוק החטטני והפרובוקטיבי בענייניהן של המדינות שהחרימו אותה עשויים להעיד על כוונותיה של קטר ועל שאיפתה בהצלחת התהליך.¹²

הסיקור האוהד והמזדהה כל כך עם תנועות הג'יהאד העולמי, שאפיין את שידורי התחנה בראשית דרכה ובמיוחד בעשור הראשון של המילניום, בשיאה של הפלישה האמריקאית לעיראק, משתנה בשנים האחרונות גם הוא. המציאות החדשה שהתהוותה לנגד המצלמות במהלך ואחרי "האביב הערבי" לא הותירה ספק בידי עורכי התחנה בשאלה לצד מי הם ניצבים. אולם קו זה החל להשתנות כאשר "המוחים" הפכו ל"מורדים" עם הידרדרות המחאות למלחמות אזרחים, וניצולם של גורמי ג'יהאד עולמי את קריסת המשטרים הישנים. במצב החדש, בו הפכו מיליונים מתושבי האזור לנתינים בשטחים המוחזקים בשליטת ארגוני ג'יהאד, אימצה אל-ג'זירה, בדומה לכלי

¹⁰ ראו למשל: "אקטראח סעודי יהדד אסתצ'אפת קטר לכא'ס אל-עאלם 2022" [הצעה סעודית מאיימת על אירוח מונדיאל 2022 של קטר], ספוטיניק ערבי, 4 ביוני 2018; חסין אל-שריף, "5 יוני.. יהדד מונדיאל 2022" [5 ביוני.. מאיים על מונדיאל 2022], עכאט', 22 באפריל 2019; "רוחאני יערצ' עלא אמיר קטר אל-מסאעדה פי תנטי'מ אל-מונדיאל" [רוחאני מציע לאמיר קטר סיוע בארגון המונדיאל], סקיי ניו ערביה, 23 במאי 2020.

¹¹ בשיאו של המשבר, וכחלק מניסיונותיה של האמירות להתמודד עם המהלומה הדיפלומטית והתקשורתית שהמטירו עליה המחרימות אותה בהובלת סעודיה, הידרדרה המערכה התקשורתית אפילו לפסים אישיים, ונתפסה בעיני בכירי העיתונאים בשני הצדדים כמלחמה לכל דבר ועניין. על כך ראו למשל: "The Media War", Khaled Batarfi, *Arab News*, September 9, 2018; "Qardawi ex-wife denies press reports tackling private life: TV interview", *Arab News*, September 9, 2018.

¹² כך למשל, אל-ג'זירה מהדהדת הודעות גינוי לפיגועים במצרים או למתקפות החותיים על אתרים חיוניים בסעודיה – וזאת בניגוד לשנות השיא במשבר במפרץ שהתאפיינו במתן במה נרחבת לדוברי התנועה, לקטעי תיעוד בלעדיים של מתקפותיה נגד מטרות סעודיות ולאומן מובהק של הנרטיב של החותיים במערכה. על כך ראו: "אל-דוחה וואשנטן תדינא. ג'מאעת אל-חות' תקצפ מנשא'ת דאח'ל אל-סעודיה" [דוחה ו-ווישינגטון מגנות.. תנועת החותיים תקפה מתקנים בעומק סעודיה], אל-ג'זירה, 25 במרץ 2022; *Qatari*; "Qatar Strongly condemns Attack in Egypt", *Foreign Ministry Official Website*, May 7, 2022.

תקשורת ערביים מובילים רבים אחרים, קו תקיף וביקורתי כלפי ארגונים קיצוניים כמו דאע"ש, גם במקרים שבהם המסר שירת את המשטר הסורי.¹³

יחד עם זאת, וחרף המאמצים לשמור על קו תקשורתי שלא יוצר פוטנציאל למשברים דיפלומטיים, ממאנת אל-ג'זירה לזנוח נושאים שהיו בליבת העיסוק וסדר היום שלה, וכחלק מהאסטרטגיה התקשורתית המתוחכמת ממשיכה לעסוק בהם – גם אם על אש קטנה ובאופן פחות בוטה. אסטרטגיה זו מתבטאת במתן האפשרות לכתביה ומגישיה הבכירים "לשחרר קיטור" בחשבונותיהם הפרטיים ברשתות החברתיות, בטענה כי אין מדובר בשידוריה הרשמיים של הרשת, וזו אינה בהכרח מסכימה עם עמדותיהם האישיות; וכן ב"העתקת מרכז הכובד" של התוכן מאל-ג'זירה לערוצים פחות נצפים של הרשת (דוגמת הערוצים אל-ג'זירה "ישיר", או AJ+) ולפלטפורמות תקשורתיות מוכרות ונפוצות פחות בקטר. כך, בשם עקרון "העיתונות החופשית", מאפשרת קטר להעמיק בסוגיות רגישות אלו.¹⁴

ביטוי מובהק לאסטרטגיה תקשורתית זו ניתן למשל לראות בהמשך העיסוק של אל-ג'זירה בצעדיו הפוליטיים מעוררי המחלוקת של נשיא תוניסיה קיס סעיד, שבמוקדם צמצום מרחב המחיה של תנועת אל-נהצה, שלוחת האחים המוסלמים במדינה. אל-ג'זירה ממשיכה להעניק במה וקשב למתנגדיו של סעיד, להפגנות בגנות צעדיו, ולביקורת מצד אנשי התנועה. לצד זאת, ממשיכה אל-ג'זירה, גם אם בפחות ארסיות ובולטות כבעבר, למתוח ביקורת על התנהלותו של המשטר המצרי בראשות א-סיסי, בדגש על סוגיות הקשורות לזכויות אדם – ובמיוחד בקריאה המתמשכת לשחרור אנשי צוות של התחנה, כתבים וצלמים, שעצורים במצרים מזה זמן רב ואינם עומדים למשפט. בהקשר זה ראוי גם לציין שעל אף שהפחיתה באופן דרמטי את המתקפות הפומביות נגד נשיא מצרים ופועלו לדיכוי תנועת האחים המוסלמים במדינה, ניתן עדיין למצוא לעתים "הבלחות" של ביקורת על המשטר, בטורי דעה ופרשנות המפורסמים באתר האינטרנט של הרשת, וכן בחשבונותיהם האישיים של כתבים ומגישים בכירים בתחנה.¹⁵ ואולם, לא ניתן להשוות בין היקפו

¹³ ראו למשל: אחמד אל-ערבי, "פי אל-רקה.. לא פרק בין סגיון אל-נטיאם ותנטיים אל-דולה" [באל-רקה.. אין כל הבדל בין בתי הכלא של המשטר לאלו של ארגון דאע"ש], אל-ג'זירה, 12 בינואר 2015; אחמד אל-ערבי, "תנטיים אל-דולה..עצויה מא'בדה או הרוב לג'יח" [ארגון דאע"ש.. חברות עולמיות או בריחה לג'יח"ס], אל-ג'זירה, 27 באפריל 2015.

¹⁴ בולטת במיוחד בהקשר זה "היד החופשית" שמעניק המשטר הקטרי ליומונים מקומיים לשבח ולהלל פיגועים ופעולות טרור נגד ישראל, תוך טיפוח נרטיב "ההתנגדות". בכך, הוא שומר על מעמדו כמשטר התומך ומזדהה עם פעולות אלו – אך מאפשר במה לשיח מסית וחד משמעי שכזה בעיתונות מקומית. בולט במיוחד בהקשר זה גם היומון הנפוץ אל-קדס אל-ערבי, שעל אף שמקום מושבו בלונדון – מנהליו ומממניו נחשבים מקורבים למשטר הקטרי. בגל הטרור האחרון שפקד את ישראל, למשל, הוביל במאמרי הדעה שלו את הטון האוהד והמהלל את הפיגועים. ראו למשל ב: "ח'מס דלאלת ח'לפ עמליאת אל-ח'צירה ובאיר אל-סבע" [5 נסיבות עומדות מאחורי הפיגועים בחדרה ובבאר שבע], אל-קדס אל-ערבי, 28 במרץ 2022; עבד אל-חלים קנדיל, "יד אל-מקאומה אל-עליא" [ידה של ההתנגדות על העליונה], אל-קדס אל-ערבי, 1 באפריל 2022; סקירת המכון לחקר תקשורת המזרח התיכון MEMRI בכותרת: "אנשי תקשורת ואישי ציבור בקטר משבחים את פיגועי הטרור בישראל ואת מבצעייהם", 31 במרץ 2022.

¹⁵ ראו למשל: האני בשר, "תחולאת אל-דראמא אל-רמאצי'אניה מנ אל-תאריח' ואל-דינ אל-סיאסה ואל-אמנ" [התמורות בסדרות הדרמה בחודש הרמדאן: מהיסטוריה ודת לפוליטיקה וביטחון], אל-ג'זירה, 7 באפריל 2022; וכן

ועומקו של סיקור האירועים בתוניסיה ובמצרים היום, לזה שאפיין את התחנה בימיו הסוערים של האביב הערבי ותוך כדי נפילת האחים המוסלמים במצרים (2012-2013), אז שימשה התחנה כבמה לקולם הזועק של מנהיגי "האחים" שהודחו מהשלטון ושבו למעמד הנרדפים והכלואים. על כן אין זה פלא שכבר אז דרש הנשיא א-סיסי לסגור את משרדי התחנה בקהיר כתנאי לפיוס. הסיקור המוטה באהדתו ל"אחים" גם גבה ממנה מחיר כבד בנטישת צופים וירידה דרמטית ברייטינג.¹⁶

הסיקור המקיף והאוהד במידה רבה של השתלטות הבזק של ארגון הטאלבאן על אפגניסטאן בימי הנסיגה האמריקאית מהמדינה בקיץ 2021, שב והזכיר את אל-ג'זירה "של פעם". כך, כתב התחנה היה ליחיד שליווה את אנשי הארגון בליל יציאתו של אחרון החיילים האמריקאים מהמדינה, בעודם צועדים לארמון הנשיאות ומתיישבים על כיסאו של הנשיא המודח-נמלט.¹⁷ בעוד מתחרותיה בלווין ציטטו באופן לקוני את הודעת דובר משרד החוץ האמריקאי – הייתה זו אל-ג'זירה שסיקרה במשך דקות ארוכות בשידור מקביל מוויינגטון ומכאבל ובמסך מפוצל את האירוע ההיסטורי: בצדו האחד של המרקע תועד אחרון החיילים האמריקאים יוצא משטחי אפגניסטאן, ובצדו האחר הודיע הדובר האמריקאי על "השלמת המשימה במדינה".¹⁸

מעל לכל, ממשיכה לעמוד הסוגיה הפלסטינית בראש מעייניה של התחנה ונחשבת לטאבו ששום אירוע או נסיבות לא יצדיקו את שינוי אופי הסיקור שלו. העוינות המושרשת כלפי ישראל, לצד האהדה והתמיכה בפלסטינים בכלל ובארגוני טרור ובראשם חמאס בפרט, ממשיכות לאפיין את הסיקור והתכנים של הרשת גם ב"שנה הקטרת". בסיקור החדשותי ובתוכניות התחקיר והאירוח מאדירה התחנה את פועלם של ארגוני "ההתנגדות" ברצועת עזה תחת ההובלה של הזרוע הצבאית של חמאס. אל-ג'זירה מהדהדת "הישגים צבאיים יוצאי דופן" של הארגונים ובמקביל ממשיכה להדגיש בסיקורה את "מצבה הכלכלי וההומניטרי העגום של רצועת עזה".¹⁹ בשנים האחרונות בלטה אל-ג'זירה בסיקור פרו-פלסטיני מובהק של אירועים הקשורים לסכסוך הישראלי-פלסטיני (דוגמת משבר המגנומטרים בהר הבית ב-2017 וסבבי לחימה דוגמת מבצע "צוק איתן" ב-2014 ו"שומר החומות" ב-2021), כחלק ממה שהסתמן כניסיון לשוב לקונצנזוס הערבי ולהחזיר למסך

את [הצינוץ בטוויטר](#) שפרסם העיתונאי הבכיר ברשת אחמד מנצור נגד הנשיא סיסי אישית, ובו הוא מאשים את סיסי באחריות למצבה הכלכלי העגום של מצרים, 29 בדצמבר 2021.
¹⁶ ראו למשל: "אזמת מצר תמתחנ מוצייעית אל-פצי'אייאת אל-אחי'באריה אל-ערביה" [המשבר במצרים בוחן את האובייקטיביות של ערוצי החדשות הערביים בלווין], [אל-חיאת](#), 22 ביולי 2013.
¹⁷ "[כאמרת אל-ג'זירה תראפק לחטית דחיל קאדת טאלבאן אל-קצר אל-רא'אסי](#)" [מצלמת רשת אל-ג'זירה מלווה את רגעי הכניסה של מפקדי הטאלבאן לארמון הנשיאות], [ערוץ היוטיוב של אל-ג'זירה](#), 16 באוגוסט 2021.
¹⁸ "[עאגיל – אל-ולאית אל-מתחדה תעלנ אנסחאב אח'ר ג'נודהא מנ אפעי'אנסתאנ](#)" [חדשות מתפרצות: ארצות הברית מכריזה על נסיגתו של אחרון חייליה מאפגניסטאן], [חשבון הטוויטר של אל-ג'זירה](#), 30 באוגוסט 2021.
¹⁹ בולטים במיוחד בהובלת הסיקור הם כתבי התחנה ואא'יל אל-דחודו ותאמר אל-מסחאל. ראו למשל ב: "[רעי'מ אל-חצאר...כי'פ טורת אל-קסאם תרסאנתהא אל-צארוח'ייה לתח'תרק אל-קבה אל-חדידיה?](#)" [למרות המצור... כיצד פיתחו גדודי עז אל-דין אל-קסאם את ארסנל הרקטות כך שיגברו על כיפת ברזל?], [אל-ג'זירה](#), 19 במאי 2021.

צופים שנטשו אותה. הודות לקו הסיקור החד-משמעי שלה זכתה התחנה באות הוקרה מראשי חמאס.²⁰ אל-ג'זירה אף החריפה את השיח העוין כלפי ישראל בעקבות מותה של עיתונאית הרשת הבכירה שירין אבו עאקלה בתקרית ירי בג'נין במאי 2022. הנרטיב המוביל והלא-מפתיע של התחנה מציג את ישראל כאשמה במותה, טוען ל"רצח מכוון" של העיתונאית שביקשה "לספר על האמת מהשטחים הכבושים"²¹ וקורא לצעדים בין-לאומיים שיובילו להעמדה לדין של האחראים.

בשורה התחתונה, "השנה הקטרית" מספקת עבורנו הזדמנות נוספת להתרשם מעוצמת ההשפעה של קטר על אל-ג'זירה. האסטרטגיה התקשורתית המתוחכמת שמוביל המשטר הקטרי, המתבטאת ברובה בשידורי אל-ג'זירה, מהווה ראי להתנהלות הקטרית כולה באזור – שאפתנות פוליטית ורעב תמידי ל"רייטינג מדיני", מסייעת בהבנת רגישותה וחשיבותה של השנה הזו בעבור המשטר, ותורמת להבנת חשיבותו של עולם המדיה בניתוח אירועים ותהליכים פוליטיים באזורנו.

כל הזכויות שמורות למרכז משה דיין ללימודי המזרח התיכון ואפריקה באוניברסיטת תל-אביב. ניתן לעשות שימוש לא מסחרי בתכנים תוך ציון שמו של הכותב ומרכז משה דיין באוניברסיטת תל-אביב, בתוספת סימוכין וקישור למקור באתר של מרכז משה דיין, <https://dayan.org/he>.

²⁰ "חמאס תכרמ אל-ג'זירה פי עיזה ותשיד בתעיטאתהא למערכת 'סיף אל-קדס'" [חמאס מעניקה לרשת אל-ג'זירה בעזה אות כבוד, ומשבחת את הסיקור התקשורתי שלה במבצע 'שומר החומות'], **אתר חמאס**, 8 ביוני 2021.

²¹ טה חיליפה, "אסתשהאד שירין אבו עאקלה...צות אל-חק לא ימות" [מותה על שם קידוש אללה של שירין אבו עאקלה..קולו של האמת לא ימות], **אל-ג'זירה**, 17 במאי 2022.